

Pohádka vodnická (Karel Čapek: Devatero pohádek)¹

úryvky

Jestli si, děti, myslíte, že vodníci nejsou, tak tedy vám říkám, že jsou, a jací! ...Vodníci jsou samotáři, ale tak jednou, dvakrát do roka, když je velká voda, se sjedou z celého kraje...

...“Lidi, to byly časy.”... “...” Tenkrát jsme my vodníci ještě nebyli takoví samotáři a poustevníci jako dnes. Tenkrát jsme měli podvodní města, vystavěná z vodních cihel, a nábytek byl vyřezán z tvrdé vody, a peřiny byly z měkké dešťové vody, a topilo se teplou vodou; a nebylo ani dno, ani žádný břeh, ani povrch vody; byla jen voda a my.”...

...“A jaká ta voda tehdy byla! Mohls ji krájet jako máslo, a koule z ní dělat, a nitě z ní upříst, a provazy z ní kroutit; byla jako ocel, a jako len, a jako sklo, a jako pápěrka, a hustá jako smetana, a pevná jako dub, a hřála jako kožich. Všecko bylo uděláno z vody”...

A starý (vodník) Liška si odplivl, až se tam udělala hluboká tůň.

“Bejvala,” řekl (vodník) Kreuzmann zamyšleně, “bejvala tehdy moc krásná voda, ale byla ještě... dočista němá.”... “Neměla žádný hlas. Neuměla ještě mluvit. Byla tak tichá a němá, jako je teď, když zmrzne. Nebo jako když napadne sněhu a je půlnoc a nic se ani nepohne; a tu je takové ticho, takové tichoučké ticho, že ti je až ouzko, a tu vystrčíš hlavu z vody a posloucháš; a tu se ti sevře srdce tím ukrutným tichem. Takové ticho tehdy bylo, když byla voda ještě němá.”

“A jak to,” ptal se Zelinka, který byl stár jenom sedm tisíc let, “jak to, že už není němá?”

“To přišlo tak,” řekl Liška... (a vyprávěl o smutném vodníkovi Arionovi)

“On dovedl tak krásně mluvit a zpívat, že jednomu srdce skákalo a zase zaplakalo, když zazpíval. Takový to byl muzikant.”...

...všichni brečeli, když se dal do zpěvu. On měl, ten (vodník) Arion, velikou bolest v srdci. Nikdo neví, jakou. Nikdo neví, co se mu stalo zlého. Ale musela to být strašná bolest, že zpíval tak krásně a tak smutně. A jak tak pod vodou zpíval a nařikal, třásla se každá krůpějka vody, jako by to slza byla. A v každé krůpějce uvázlo něco z jeho zpěvu, jak se ten zpěv tou vodou prodíral. Každá kapička zachytila kousek jeho hlasu.

A proto už není voda němá. Proto zvoní, cinká, ševelí a šeptá, zurčí a bublá, šplouná, šumí, hučí, ropotá, úpí a kvílí, burácí, řve, ječí a hřímá, sténá a vzdychá a směje se, hraje jako na stříbrnou harfu, klokotá jako balalajka, zpívá jako varhany, duje jako lesní roh a hovoří jako člověk v radosti nebo žalu.

Od té doby mluví voda všemi jazyky na světě a povídá věci, kterým už ani nikdo nerozumí, jak jsou divné a krásné. A nejmíň jim rozumějí lidé. Ale pokud nepřišel Arion a nenaučil vodu zpívat, byla stejně němá, jako je němé nebe.”

Kráceno a upraveno (text v závorkách) pro potřeby výuky. Veronika Růžičková

25. 10. 2022

¹ ČAPEK, Karel a Josef ČAPEK. *Devatero pohádek: a ještě jedna od Josefa Čapka jako přivažek*. 11. vyd. Praha: Albatros, 2008. ISBN 978-80-00-02179-9.